BESCHIKKING VAN DE COMMISSIE

van 20 juli 1999

betreffende vermeende staatssteun van Frankrijk aan de onderneming Sécuripost

(Kennisgeving geschied onder nummer C(1999) 2537)

(Slechts de tekst in de Franse taal is authentiek)

(Voor de EER relevante tekst)

(1999/676/EG)

DE COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en met name op artikel 88, lid 2, eerste alinea,

Gelet op de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte, en met name op artikel 62, lid 1, onder a),

Na de belanghebbenden overeenkomstig de genoemde artikelen te hebben aangemaand hun opmerkingen te maken,

Overwegende hetgeen volgt:

I. Feiten en procedure

(1) In zijn arrest van 28 september 1995 in zaak T-95/94 [1] vernietigde het Gerecht van eerste aanleg de beschikking van de Commissie van 31 december 1993, waarin de Commissie had besloten dat verscheidene maatregelen van de Franse Posterijen ten aanzien van haar dochteronderneming Sécuripost, actief op de markt voor beveiligd geldtransport, tegen welke beschikking een klacht was ingediend door de Chambre syndicale nationale des entreprises de transport de fonds et de valeurs (Sytraval) en Brink's France SARL (Brink's), geen staatssteun opleverden in de zin van artikel 87 (ex artikel 92) van het Verdrag. De Commissie stelde hogere voorziening in tegen dit arrest, welke op 2 april 1998 door het Hof van Justitie in zijn geheel werd afgewezen (zaak C-367/95P [2]). Het Hof concludeerde dat de middelen van de hogere voorziening van de Commissie ten dele gegrond waren, maar stelde tevens vast dat de bestreden beschikking motiveringsgebreken vertoonde welke op zich voldoende grond vormden voor nietigverklaring van de bestreden beschikking.

(2) Vermeld zij dat de klagers in eerste aanleg (Sytraval en Brink's) niet hebben deelgenomen aan de procedure van de hogere voorziening.

(3) De onderhavige beschikking heeft betrekking op de maatregelen die de Franse staat, rechtstreeks of via de Franse Posterijen, heeft genomen ten gunste van de onderneming Sécuripost voordat deze onderneming door de Franse regering in 1993 werd geprivatiseerd. Het Gerecht van eerste aanleg besloot in zijn arrest tot nietigverklaring van de beschikking van de Commissie van 31 december 1993 waarin deze tot de slotsom kwam dat er geen sprake was van overheidssteun, wegens ontbrekende of gebrekkige motivering met betrekking tot een bepaald aantal punten. Vervolgens heeft de Commissie de procedure van artikel 88, lid 2 (ex artikel 93, lid 2), van het Verdrag ingeleid ten aanzien van de bij genoemde punten bedoelde maatregelen, met het oog op de beoordeling van deze maatregelen in het licht van de artikelen 87 en 88 van het Verdrag en van hun eventuele verenigbaarheid met de gemeenschappelijke markt.

(4) De beslissing waarbij de procedure werd ingeleid werd op 22 oktober 1996 gepubliceerd in het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen* [3], waarbij de andere lidstaten en overige belanghebbenden werd verzocht binnen een maand na de datum van publicatie bij de Commissie hun opmerkingen met betrekking tot de betrokken maatregelen kenbaar te maken.

(5) In de beslissing waarbij de procedure werd ingeleid, verzocht de Commissie de Franse autoriteiten, onder andere, om alle informatie te verstrekken over de punten die werden genoemd door het Gerecht van eerste aanleg en alle overige gegevens en opmerkingen mede te delen welke zij in het licht van het arrest Sytraval als relevant beschouwden opdat de Commissie de betrokken maatregelen kon beoordelen in het licht van de artikelen 87 en 88 van het Verdrag.

(6) De Franse autoriteiten werden in kennis gesteld van het besluit van de Commissie om de procedure in te leiden bij schrijven van 26 juni 1996. Bij schrijven van 12 september 1996 deden de Franse autoriteiten de Commissie een nota geworden met informatie over de punten die door de Commissie werden genoemd bij de inleiding van de procedure. Op verzoek van de Commissie werd aanvullende informatie verstrekt bij verscheidene brieven. De laatste van deze brieven bereikte de Commissie op 28 oktober 1998.

(7) Klagers hebben niet deelgenomen aan de procedure en hebben geen opmerkingen kenbaar gemaakt. Geen enkele andere derde belanghebbende noch lidstaat afgezien van Frankrijk heeft opmerkingen kenbaar gemaakt.

---

[1] Jurisprudentie 1995, blz. II-2651.
[2] Jurisprudentie 1998, blz. I-1719.
[3] PB C 311 van 22.10.1996, blz. 12.

II. **De betrokken maatregelen**

(8) De punten van de beschikking van de Commissie van 31 december 1993 welke het voorwerp uitmaakten van het arrest van het Gerecht van eerste aanleg hebben betrekking op de volgende maatregelen:

a) *Detachering van ambtenaren bij Sécuripost*

(9) Het Gerecht heeft geoordeeld dat het feit dat de door de Franse Posterijen bij Sécuripost gedetacheerde ambtenaren op ieder moment weer in hun oorspronkelijke dienst kunnen worden tewerkgesteld, wanneer in de onderneming waarbij zij zijn gedetacheerd, personeelsinkrimpingen noodzakelijk blijken, zonder dat deze onderneming in dat geval enige schadeloosstelling of schadevergoeding bij ontslag hoeft te betalen, een grief is ten aanzien waarvan de Commissie geen standpunt heeft ingenomen en dat de beschikking derhalve op dit punt gebrekkig gemotiveerd is.

b) *Geen bijdragen van Sécuripost aan de werkloosheidsfondsen*

(10) Het Gerecht heeft ten aanzien van dit punt geoordeeld dat de bestreden beschikking op dit punt gebrekig gemotiveerd is omdat de Commissie erkent dat „voor het gebruik van gedetacheerde ambtenaren geen bijdragen aan de werkloosheidsfondsen verschuldigd zijn, omdat zij door hun statuut een gegarandeerde betrekking hebben" Door niet uit te leggen in welke zin dit verschil tussen Sécuripost en haar concurrenten niet als staatssteun hoeft te worden betiteld, is de Commissie derhalve in gebreke gebleven bij de motivering van haar beschikking.

c) *Terbeschikkingstelling van bedrijfsruimten*

(11) Het Gerecht kwam tot de conclusie dat „de bedrijfsruimten van Sécuripost aan haar ter beschikking zijn gesteld in het kader van een bijzonder onzekere gebruiksregeling en dat de Commissie in haar beschikking geen nadere gegevens heeft verstrekt omtrent de daadwerkelijk jegens Sécuripost toegepaste prijzen en omtrent de prijzen die de concurrenten van Sécuripost voor vergelijkbare bedrijfsruimten moeten betalen". De Commissie heeft dus geen vergelijking gemaakt tussen de prijzen die effectief worden toegepast jegens Sécuripost en die welke haar concurrenten moeten betalen voor vergelijkbare bedrijfsruimten, hetgeen volgens het Hof een kennelijke beoordelingsfout is.

d) *Onderhoud van de voertuigen van Sécuripost door SNAG*

(12) Het Gerecht heeft geoordeeld dat het, teneinde vast te stellen of er sprake was van staatssteun in de zin van het Verdrag, onvoldoende was te volstaan met de constatering dat de SNAG — Service national des ateliers et garages des PTT — een systeem van facturering gebruikt dat vergelijkbaar is met het systeem dat geldt in particuliere garages.

(13) Het Gerecht verwijt de Commissie niet te hebben onderzocht „of de toegepaste tarieven al dan niet een steunmaatregel aan het licht brachten". Het arrest eist op dit punt een vergelijking van de tarieven die worden toegepast door de SNAG en de tarieven die particuliere garages voor vergelijkbare prestaties in rekening brengen. Het Hof heeft de analyse van het Gerecht onderschreven door te stellen dat de Commissie op dit punt een kennelijke beoordelingsfout heeft gemaakt.

e) *Verstrekking van een voorschot van 15 000 000 FRF aan Sécuripost voor het begrotingsjaar 1989*

(14) Het Gerecht oordeelde dat de beschikking op dit punt door de Commissie ontoereikend is gemotiveerd omdat zij heeft volstaan met de constatering dat dit bedrag is verstrekt in het kader van een intra-concernovereenkomst tussen de vennootschappen van de groep Sofipost en dat het daarop toegepaste rentepercentage in overeenstemming is met de basisrentevoet, vermeerderd met een half procentpunt.

(15) Het Gerecht heeft verklaard dat „het feit dat het een transactie betreft waarvoor wordt betaald, op zichzelf niet volstaat om aan te tonen dat het geen steunmaatregel in de zin van artikel 92 van het Verdrag is, omdat een dergelijke transactie waarvoor wordt betaald, ook mogelijk is tegen een percentage dat voor Sécuripost een bijzonder voordeel oplevert ten opzichte van haar concurrenten".

(16) De Commissie had derhalve moeten onderzoeken of het gehanteerde tarief overeenstemde met de marktrente en heeft, door een dergelijk onderzoek achterwege te laten, volgens het hof een kennelijke beoordelingsfout gemaakt.

f) *Door Sécuripost jegens de Franse Posterijen gehanteerde tarieven*

(17) Het Gerecht heeft de Commissie verweten „ermee te volstaan om de respectievelijk aan de post en Casino in rekening gebrachte prijs van de dienst uitsluitend te vergelijken op basis van gegevens betreffende het jaar 1993, zonder hiervoor redenen te geven of dit nader te preciseren. (...) Bovendien zijn de door Sécuripost aan de post in rekening gebracht tarieven van 1987 tot 1993 voortdurend gedaald, zulks in het bijzonder overeenkomstig de kaderovereenkomst van 30 september 1987 tussen de post en Sécuripost, zodat de door verzoeksters gestelde verschillen nog groter zijn". „Bij gebreke van nadere gegevens betreffende de gedurende jaren 1987, 1988, 1989, 1990, 1991 en 1992, door Sécuripost jegens de post en andere cliënten toegepaste prijzen, is het Gerecht van mening dat het niet over de gegevens beschikt om de juistheid van de beslissing te kunnen toetsen (...)". Het Hof heeft deze analyse van het Gerecht onderschreven door te concluderen dat de Commissie op dit punt een kennelijk beoordelingsfout heeft gemaakt.

III. **Preciseringen van de Franse autoriteiten**

a) *Detachering van ambtenaren bij Sécuripost*

(18) De Franse autoriteiten stellen, om te beginnen, dat de indienstneming van de ambtenaren heeft geleid tot meerkosten, tussen 1988 en 1991, van circa [...] ten opzichte van de situatie die zich zou hebben voorgedaan indien uitsluitend werknemers uit de particuliere sector zouden zijn ingezet. Dit is te wijten aan de veel hogere salarissen van de gedetacheerde ambtenaren in vergelijking met die van personen die in dienst worden genomen op basis van privaatrechtelijke contracten (in 1990 bedroeg bijvoorbeeld het gemiddelde maandsalaris zonder sociale lasten van een geldtransportbegeleider in overheidsdienst van Sécuripost [...] in vergelijking met [...] voor een geldtransportbegeleider bij Sécuripost met een privaatrechtelijk contract).

(19) Met betrekking tot de kosten voor het weer in hun oorspronkelijke dienst tewerkstellen van de door de Franse Posterijen bij Sécuripost gedetacheerde ambtenaren, merken de Franse autoriteiten op dat Sécuripost in dergelijke gevallen een overplaatsingsvergoeding uitkeerde aan de betrokken ambtenaren, de zogenoemde *indemnité de rupture de l'engagement de détachement* („vergoeding voor de verbreking van de detacheringsverbintenis"). Deze vergoeding was bedoeld om het verschil te compenseren tussen het salaris dat de weer bij de Franse Posterijen tewerkgestelde ambtenaar ontving tijdens de periode vanaf zijn effectieve terugkeer tot en met de oorspronkelijke datum van de beëindiging van zijn detachering en het salaris dat hij zou hebben ontvangen indien hij tot aan genoemde datum bij Sécuripost gedetacheerd was gebleven. De door de Franse Posterijen bij Sécuripost gedetacheerde ambtenaren (geplande duur vijf jaar) ontvingen gedurende hun detachering namelijk hogere salarissen en de verbetering van de verbintenis door Sécuripost was derhalve aanleiding voor een schadeloosstelling wegens vervroegde beëindiging van deze gunstigere voorwaarden.

(20) De uitgekeerde vergoeding, vastgesteld op basis van een overeenkomst waarover is onderhandeld met de vakbonden in het kader van het sociaal plan, lag tussen [...] en [...] per ambtenaar die naar zijn dienst terugkeerde, afhankelijk van de datum van terugkeer. Gemiddeld bedroeg de vergoeding [...] per teruggekeerde ambtenaar.

(21) Indien Sécuripost niet de gedetacheerde ambtenaar naar de Franse Posterijen had doen terugkeren, maar werknemers met privaatrechterlijke contracten had ontslagen, dan zou zij ontslagpremies verschuldigd zijn geweest. De Franse autoriteiten hebben de theoretische ontslagpremie berekend die door Sécuripost had moeten worden uitgekeerd aan ontslagen werknemers met privaatrechtelijke contracten. De berekening hiervan is gebaseerd op het recht dat te dien aanzien op Sécuripost toepasselijk is, dat wil zeggen de voorschriften van de collectieve overeenkomst voor de vervoersector en het door Sécuripost opgestelde sociaal plan. Op basis van het gemiddelde salaris van een werknemer bij Sécuripost en de voorschriften van de collectieve overeenkomst voor de vervoersector, zou de ontslagpremie voor een werknemer met een privaatrechtelijk contract [...] hebben bedragen. In totaal heeft Sécuripost een bedrag van [...] uitgekeerd aan de 235 ambtenaren die tot 30 juni 1991 weer in hun oorspronkelijke dienst werden tewerkgesteld, terwijl het totale bedrag aan ontslagpremies dat verschuldigd zou zijn geweest aan werknemer met privaatrechtelijke contracten bij dezelfde salarissen als die van de ambtenaren [...] × 235 zou hebben bedragen, ofwel [...]. Hieruit volgt dat de kosten voor het doen terugkeren van de gedetacheerde ambtenaren naar hun oorspronkelijke dienst voor Sécuripost hoger waren dan het bedrag aan ontslagpremies dat zij aan werknemers met privaatrechtelijke contracten verschuldigd zou zijn geweest.

(22) De Franse autoriteiten benadrukken echter dat de berekening van de ontslagpremies die Sécuripost verschuldigd zou zijn geweest aan werknemers met privaatrechtelijke contracten is uitgevoerd op basis van de salarissen van de gedetacheerde ambtenaren en dat het bedrag veel lager zou zijn geweest indien was uitgegaan van een lager salarisniveau, in overeenstemming met de werkelijke salarissen van werknemers in de particuliere sector, gelet op de situatie op de arbeidsmarkt.

b) *Geen bijdragen aan de werkloosheidsfondsen*

(23) De Franse autoriteiten hebben bevestigd dat Sécuripost geen bijdragen verschuldigd was aan de werkloosheidsfondsen voor de gedetacheerde ambtenaren aangezien hun statuut hen werkgelegenheid garandeerde. Daarentegen hebben zij opgemerkt dat de gedetacheerde ambtenaren globale sociale bijdragen betalen waarvan de tarieven hoger waren dan die voor werknemers in de particuliere sector, aangezien het verschil tussen de tarieven van de werkgeversbijdragen voor ambtenaren en voor werknemers met een privaatrechtelijk contract heeft gevarieerd van 1,31 % in 1988 tot 7,47 % in 1992. In het bijzonder ligt het tarief voor het burgerlijk pensioen, dat overeenkomt met de pensioenbijdrage van werknemers in loondienst, veel hoger dan in de particuliere sector.

(24) De Franse autoriteiten hebben berekend dat de meerkosten voor de werkgeversbijdragen in verband met de tewerkstelling van ambtenaren in de periode van 1988 tot 1991 [...] bedragen.

c) *Terbeschikkingstelling van bedrijfsruimten*

(25) De Franse autoriteiten hebben omtrent verschillende punten nadere informatie verstrekt over de voorwaarden waartegen Sécuripost tussen 1988 en 1992 alle of een gedeelte van haar bedrijfsruimten van de Franse Posterijen kon huren.

(26) Allereerst is gebleken dat de huur van de bedrijfsruimten door Sécuripost van de Franse Posterijen een tijdelijke oplossing was, aangezien Sécuripost binnen korte tijd andere bedrijfsruimten heeft gezocht ter vervanging van die welke zij huurde van de Franse Posterijen. Van alle door Sécuripost gehuurde bedrijfsruimten bedroeg het percentage van de van de Franse Posterijen gehuurde ruimten in 1988 93 % van het totale gehuurde oppervlakte, en in 1992 nog slechts 7 %. De Franse autoriteiten hebben verklaard dat Sécuripost zo snel besloot de bedrijfsruimten van de Franse Posterijen te verlaten omdat deze in het algemeen niet voldeden aan de specifieke behoeften van Sécuripost.

(27) De Franse autoriteiten merken in het bijzonder op dat de gemiddelde oppervlakte van de door Sécuripost van de Franse Posterijen gehuurde bedrijfsruimten beperkt was (62 m^2 in 1988), terwijl de bedrijfsruimten die Sécuripost vervolgens in de particuliere sector heeft gehuurd veel groter waren (gemiddeld 324 m^2 in 1992). Tevens merken zij op dat deze bedrijfsruimten over het algemeen verouderd waren en slecht aangepast voor het gebruik dat Sécuripost ervan wenste te maken. De Franse autoriteiten hebben in verscheidene concrete gevallen aangetoond dat de bedrijfsruimten die Sécuripost van de Franse Posterijen huurde onmiskenbaar niet geschikt waren voor haar behoeften, hetzij wegens hun oppervlakte, de plaats waar ze zich bevonden of de indeling ervan.

(28) De Franse autoriteiten hebben voorts verklaard dat de door Sécuripost van de Franse Posterijen gehuurde bedrijfsruimten behoorden tot staatseigendom onderworpen aan publiekrecht en derhalve zijn verhuurd tegen de specifieke regels die gelden ten aanzien van staatseigendom. Dit betekende met name dat Sécuripost de bedrijfsruimten van de Franse Posterijen slechts op tijdelijke en herroepbare titel mocht huren. De vergoeding voor het gebruik van staatseigendom wordt vastgesteld door het ministerie van Economie en Financiën en komt tot stand door de toepassing van een vast tarief, afhankelijk van de huurwaarde van een vergelijkbare particuliere ruimte, en een variabel tarief, afhankelijk van het specifieke voordeel dat de huurder heeft van het gebruik van de ruimte.

(29) In het geval van de door Sécuripost van de Franse Posterijen gehuurde bedrijfsruimten had deze vergoeding de vorm van een bij overeenkomst tussen de Franse Posterijen en Sécuripost vastgestelde huur. Gezien de tijd die sindsdien is verstreken, hebben de Franse autoriteiten niet alle tussen de Franse Posterijen en Sécuripost gesloten huurcontracten voor de betrokken periode kunnen terugvinden. Niettemin hebben zij nadere preciseringen kunnen verstrekken over het bedrag van de in rekening gebrachte huur voor 43 van de bedrijfsruimten verspreid over heel Frankrijk.

(30) De Franse autoriteiten hebben een vergelijking gemaakt tussen deze steekproef van door Sécuripost aan de Franse Posterijen betaalde huurbedragen met de huren die Sécuripost zou hebben moeten betalen voor vergelijkbare bedrijfsruimten op de particuliere markt. Deze vergelijking is gebaseerd op de „Cote annuelle des valeurs vénales immobilières au 1er janvier 1988 [4]", waarin voor elke Franse stad de boven- en ondergrens voor de huurwaarden wordt vermeld voor nieuwe of oude gebouwen, gerenoveerde en niet-gerenoveerde gebouwen. Tevens wordt een wegingsfactor toegepast om de huurwaarde van bepaalde typen onroerend goed te bepalen (garages, parkeerplaats, enz.). Op de huurwaarde van het door Sécuripost van de Franse Posterijen gehuurde onroerend goed volgens de Callon-gids hebben de Franse autoriteiten een percentage van 25 % in mindering gebracht. Zij hebben verklaard dat een dergelijke vermindering een gangbare praktijk is op de onroerendgoedmarkt indien het om een huurcontract met onzekere voorwaarden gaat. Uit de door de Franse autoriteiten meegedeelde informatie blijkt dat de aan de hand van de Callon-gids vastgestelde waarde van de door Sécuripost gehuurde gebouwen, na aftrek van een percentage van 25 % om rekening te houden met de onzekere huurvoorwaarden, in het algemeen dicht bij de door Sécuripost betaalde huur ligt.

d) *Onderhoud van de voertuigen van Sécuripost door de SNAG*

(31) De Franse autoriteiten hebben bevestigd dat de door de SNAG in rekening gebrachte bedragen voor de reparatie en het onderhoud van de vrachtwagens van Sécuripost gebaseerd waren op de tarieven die worden gehanteerd door het dealernet Renault Véhicules Industriels (RVI), zowel wat het uurtarief als de in rekening gebrachte arbeidstijd betreft. Met betrekking tot de tarieven hebben de Franse autoriteiten een vergelijking uitgevoerd aan de hand van referentietarieven voor het arbeidsloon voor de reparatie en het onderhoud van vrachtwagens in 25 grote garages in Frankrijk (bijvoorbeeld Parijs, Bordeaux en Orléans). De referentietarieven worden gebruikt door de gehele sector onderhoud en reparatie van vrachtwagens in Frankrijk, met inbegrip van de particuliere sector. Uit de door de Franse autoriteiten verstrekte gegevens blijkt, voor de periode 1988-1992, dat de gemiddeld door de SNAG aan Sécuripost gefactureerde bedragen niet op significante wijze verschillen van de door RVI aan zijn eigen klanten in rekening gebrachte bedragen.

e) *Voorschot van 15 000 000 FRF aan Sécuripost voor het begrotingsjaar 1989*

(32) De Franse autoriteiten hebben verklaard dat Sofipost, de houdstermaatschappij van de Franse Posterijen, aan Sécuripost een lening van 15 000 000 FRF heeft verstrekt. Het ging om een kortlopende lening voor de periode van 21 december 1989 tot 23 oktober 1990. De rentepercentages waren als volgt:

— in 1989, PIBOR-rente [5] voor drie maanden vermeerderd met 0,55 procentpunt, dus 11,36 %;

— in 1990, PIBOR-rente voor drie maanden vermeerderd met 0,60 procentpunt, dus 10,96 %.

(33) Dit rentepercentage ligt hoger dan het externe financieringspercentage van Sofipost (dat wil zeggen het herfinancieringspercentage dat Sofipost moet betalen aan de banken, hetgeen betekent dat Sofipost een marge ontving door haar dochteronderneming tegen de desbetreffende voorwaarden een lening toe te staan) en hoger dan de gemiddelde percentages voor intra-concernleningen die gebruikelijk zijn binnen de voornaamste industriële en handelsconcerns in Frankrijk. De Franse autoriteiten hebben verklaard dat uit de verslagen van de financiële commissarissen van de verschillende Franse groepen over 1989 blijkt dat intra-concernleningen een gangbare praktijk zijn. Bestudering van de verslagen leert ook dat er grote

[4] Editions Callon, 1988.

[5] De PIBOR (Paris Inter-Bank Offered Rate) is de geldmarktrente, dat wil zeggen het jaarlijkse tarief waartegen banken elkaar leningen met een looptijd van drie maanden verstrekken. De PIBOR-rente wordt dagelijks berekend door de *Association Française de Banques*, als het rekenkundig gemiddelde van de rentetarieven medegedeeld door 14 representatieve instellingen die handelen in Parijs.

verschillen bestaan tussen de percentages die binnen de verschillende concerns worden gehanteerd (bijvoorbeeld 5 % bij Eurocom tegen 15,34 % bij BSN). In bepaalde concerns wordt voor de leningen geen enkele vergoeding gevraagd, of is het toe te passen percentage afhankelijk van de resultaten van de dochteronderneming die de begunstigde is van de lening. Het rentepercentage van de lening aan Sécuripost moet dan ook worden gerekend tot de hoogste tarieven die zijn waargenomen voor intra-concernleningen in 1989.

f) *Door Sécuripost jegens de Franse Posterijen gehanteerde tarieven*

(34) De Franse autoriteiten hebben bevestigd dat Casino de enige klant van Sécuripost is die vergelijkbaar is met de Franse Posterijen omdat beide zich, op het nationale grondgebied, kenmerken door een grote spreiding van hun vestigingen. De Franse autoriteiten hebben een gedetailleerde vergelijking verstrekt van de tarieven die werden gehanteerd voor de Franse Posterijen en de Casino-vestigingen. De vergelijking werd gemaakt over het jaar 1993, omdat het contract met Casino werd gesloten in juni 1992, naar aanleiding van een concurrerende offerte.

(35) De Franse autoriteiten hebben voorts gepreciseerd dat de aan de Franse Posterijen in rekening gebrachte tarieven, in tegenstelling tot hetgeen beweerd is door het Gerecht van eerste aanleg, niet op permanente wijze zijn gedaald, maar dat de in 1993 geldende tarieven daarentegen gestegen zijn in vergelijking met de tarieven die sinds mei 1989 werden toegepast. De keuze voor de tarieven van 1993 als uitgangspunt voor de vergelijking kon dus niet leiden tot een accentuering van een eventueel verschil tussen de tarieven van Sécuripost jegens de Franse Posterijen en de marktprijzen in de periode 1989-1993.

(36) Voordat in 1989 een stijging optrad, was het tarief dat Sécuripost in rekening bracht aan de Franse posterijen tussen 1987 en 1989 gedaald. De Franse autoriteiten hebben echter verklaard dat Sécuripost voorafgaan aan 1989 geen particuliere klanten had en dat pas vanaf 1990 een significant aandeel van haar omzet afkomstig was van particuliere klanten. De Franse autoriteiten hebben de Commissie voorts de tarieven per aangedane vestiging medegedeeld die Sécuripost tussen 1990 en 1992 in rekening bracht aan andere grote klanten dan de Franse Posterijen (en Casino). Deze klanten zijn ingedeeld naar geografische zone (steden, voorsteden, platteland) om een vergelijking met de voor de Franse Posterijen gehanteerde tarieven mogelijk te maken.

(37) De tarifering voor de Franse Posterijen en voor Casino is niet identiek. Voor de Franse Posterijen heeft Sécuripost een tariferingssysteem per punt opgesteld met een tarief gedifferentieerd naar geografische zone (steden, voorsteden, platteland). Het contract met Casino is opgesteld op basis van één nationaal tarief dat voor 1993 163 FRF per aangedane vestiging bedroeg.

(38) Teneinde een betekenisvolle vergelijking te maken tussen de tarieven voor beide klanten, werden de tarieven voor de Franse Posterijen toegepast op de structuur van de Casino-vestigingen. Dit komt uit op een tarief van 180,61 FRF per aangedane vestiging, terwijl het vaste nationale tarief dat Sécuripost aan Casino in rekening bracht, 163 FRF bedroeg. De (fictieve) toepassing van de aan de Franse Posterijen door Sécuripost in rekening gebrachte tarieven zou er dus, in het geval van Casino, toe leiden dat het tarief per aangedane vestiging met 17,61 FRF zou stijgen.

(39) De Franse autoriteiten zijn echter van mening dat dit verschil van 17,61 FRF (circa 11 % van het tarief voor Casino) ruimschoots wordt gerechtvaardigd door de specifieke voorwaarden waaraan Sécuripost bij de dienstverlening aan de Franse Posterijen moet voldoen.

(40) In een contract voor geldvervoer kunnen vier technische voorwaarden worden opgenomen: de duur van de rit (het resultaat van de geografische verwijdering van de vestiging die moet worden aangedaan ten opzicht van het centrale depot en de verkeersdrukte), de veiligheidseisen (aantal en deskundigheid van het personeel, type transportwagen), exploitatievereisten (bijvoorbeeld sluitingstijden van de vestigingen, overbrenging naar de Banque de France), overige vereisten (bijvoorbeeld nationaal geografisch bereik).

(41) De Franse autoriteiten hebben de contracten van Sécuripost met de Franse Posterijen en met Casino geanalyseerd in het licht van voornoemde vereisten.

(42) Met betrekking tot de duur van de rit hebben de Franse autoriteiten uitgelegd dat de gemiddelde afstand tussen de vestigingen 9,91 km bedroeg voor de ten behoeve van de Franse Posterijen verrichte diensten en 5,08 km voor de ten behoeve van Casino verrichte diensten. Gelet op de normale stilstandtijd bij elke vestiging en de gemiddelde rijsnelheid van de transportwagens in stedelijke gebieden, bedraagt het aantal aangedane vestigingen 3,4 per uur voor de Franse Posterijen in vergelijking met 4,9 per uur voor de Casino-vestigingen.

(43) Ten aanzien van de veiligheid hebben de Franse Posterijen Sécuripost verplicht te voldoen aan veiligheidsvereisten die niet voorkomen in de contracten met Casino. De voornaamste vereisten betroffen de aanwezigheid van drie geldtransportbegeleiders [6], specifieke toegangsprocedures op de terreinen van de post en procedures voor nadering en radiocontact. De Franse autoriteiten hebben de effecten van deze vereisten echter niet kunnen becijferen.

(44) Met betrekking tot de exploitatievereisten verplichtten de Franse Posterijen Sécuripost tot een ingewikkelde route en konden de wachttijden in de postkantoren lang zijn en niet systematisch worden gefactureerd. Een standaardcontract zoals dat werd gesloten met Casino voorzag daarentegen in een systematische facturering in gevallen waarin de wachttijd meer dan tien

[6] De Franse autoriteiten hebben verklaard dat de aanwezigheid van drie geldtransportbegeleiders verplicht is voor het vervoer van bedragen van meer dan 200 000 FRF uit hoofde van een decreet van 13 juli 1979. De Franse Posterijen hebben in hun intern reglement een lagere drempel vastgesteld: 50 000 FRF en 100 000 FRF.

minuten bedroeg. In dit verband zij eraan herinnerd dat de ddur van niet-beschikbaarheid 130 minuten bedroeg voor de Franse Posterijen en 30 minuten voor Casino. Op een standaard werkdag van acht uur beschikt een transportwagen die een route aflegt voor de Franse Posterijen dus maar over 5.50 uur om de factureerbare ritten uit te voeren terwijl dezelfde transportwagen die en klassieke route zoals voor Casino uitvoert, over 7.30 uur beschikt.

(45) De andere vereisten betroffen de verplichting het hele nationale grondgebied te bedienen en de — lange — betalingstermijnen, terwijl particuliere klanten wel de gebruikelijke marktvoorwaarden in acht namen. Deze andere vereisten zijn niet gekwantificeerd door de Franse autoriteiten.

(46) Uit het voorgaande blijkt dat, uitsluitend gelet op de vereisten met betrekking tot de benodigde tijd om de route af te leggen en de exploitatievereisten, het aantal vestigingen dat per dag gemiddeld door Sécuripost kon worden aangedaan voor de Franse Posterijen 19,8 (5.50 uur × 3,40) en voor Cadino 36,75 (7.30 uur × 4,9) bedroeg. Het aantal per dag aangedane Casino-vestigingen lag derhalve 85 % hoger dan het aantal vestigingen dat voor de Franse Posterijen kon worden aangedaan. Bovendien bedroeg het gemiddelde bedrag dat Sécuripost in rekening bracht aan de Franse Posterijen, gewogen naar de geografische spreiding van de vestigingen van de Franse Posterijen, 264 FRF in vergelijking met één enkel nationaal tarief van 163 FRF voor Casino. Door het aantal per dag aangedane vestigingen te vermenigvuldigen met het per vestiging gefactureerde tarief, wordt de dagelijkse opbrengst van een transportwagen die een route voor de Franse Posterijen afwerkte verkregen: 264 FRF × 19,8 = 5 227 FRF, terwijl een transportwagen die een route voor Casino aflegde gemiddeld een opbrengst van 163 FRF × 36,75 = 5 990 FRF genereerde. Hieruit volgt dat Sécuripost aan de Franse Posterijen geen te hoge bedragen in rekening heeft gebracht wanneer rekening wordt gehouden met de specifieke vereisten die door de Franse Posterijen werden opgelegd voor het geldtransport, waarbij slechts rekening wordt gehouden met een gedeelte van genoemde vereisten.

IV. **Beoordeling**

(47) De Commissie heeft de gegevens en de door de Franse autoriteiten verstrekte informatie bestudeerd. Voort heeft zij enkele aspecten aan een nader onderzoek onderworpen. Op grond hiervan is zij van oordeel dat de betrokken maatregelen niet moeten worden aangemerkt als staatsteun in de zin van artikel 87 van het Verdrag.

(48) In het bijzonder is de Commissie van mening dat de tewerkstelling van gedetacheerde ambtenaren Sécuripost geen enkel voordeel heeft opgeleverd. De terugkeer van de gedetacheerde ambtenaren naar de Franse Posterijen heeft Sécuripost immers geen enkel voordeel opgeleverd aangezien het bedrag van de ontslagpremies die werden betaald aan vervroegd teruggekeerde ambtenaren enigszins hoger was dan de ontslagvergoedingen die zijn geweest aan werknemers met een privaatrechtelijk contract, waarbij nog geen rekening is gehouden met het feit dat deze werknemers veel lagere salarissen zouden hebben genoten dan de ambtenaren, welke salarissen de berekeningsgrondslag zouden hebben gevormd voor de bepaling van de ontslagvergoedingen. Daar komt bij dat uit de vergelijking van de Franse regering van de werkgeversbijdragen voor werknemers met een privaatrechtelijk contract en voor ambtenaren blijkt dat de tewerkstelling va ambtenaren, in plaats van staatssteun op te leveren, meerkosten voor Sécuripost hebben meegebracht.

(49) De verstrekte informatie met betrekking tot de door Sécuripost betaalde huur voor 43 bedrijfsruimten verspreid over het gehele Franse grondgebied toont aan dat de toegepaste huren over het algemeen vergelijkbaar waren met en gemiddeld hoger dan de huren op de markt, rekening houdend met de toepasselijke waardevermindering wegens het onzekere karakter van de gebruiksregeling die werd overeengekomen tussen de Franse Posterijen en Sécuripost. De steekproef van 43 bedrijfsruimten die werd gebruikt door de Franse autoriteiten vertegenwoordigt een totale oppervlakte van 3 170 m^2, ofwel 35 % (in termen van oppervlakte) van het totaal van de door Sécuripost van de Franse Posterijen gehuurde bedrijfsruimten in 1998. Deze steekproef heeft aangetoond dat de gemiddelde huur van de bedrijfsruimten die Sécuripost van de Franse Posterijen huurde, in 1988 [...] bedroeg [7]. Indien de marktwaarde van deze steekproef wordt berekend aan de hand van de waarden van de Callon-gids voor elk van de desbetreffende gebouwen, rekening houdend met de toepasselijke vermindering wegens de onzekere gebruiksregeling die in de contracten tussen Sécuripost en de Franse Posterijen overeen werd gekomen, wordt een resultaat verkregen van [...] in 1988, hetgeen lager is dan de gemiddelde huur die Sécuripost voor dezelfde steekproef heeft betaald.

(50) De Commissie heeft laten onderzoeken of de toegepaste vermindering werkelijk gerechtvaardigd was: allereerst is daaruit gebleken dat aangezien de door de Franse Posterijen aan Sécuripost verhuurde bedrijfsruimten tot het staatseigendom behoren, de verhuring niet anders dan tegen onzekere voorwaarden kon plaatsvinden. Tevens is uit het onderzoek naar voren gekomen dat, ofschoon de onzekere aard van een huurcontract niet noodzakelijkerwijs en systematisch een vermindering ten opzichte van de marktwaarde rechtvaardigt, het gangbaar is dat verhuring tegen onzekere voorwaarden in de particuliere sector gepaard gaat met lagere huren („de pratique habituelle, la précarité des locations privées s'accompagne de loyers réduits").

(51) Derhalve is gebleken dat de Franse autoriteiten op correcte wijze hebben aangetoond dat de door Sécuripost aan de Franse Posterijen betaalde huur voor 43 aan de verhuurde bedrijfsruimten conform de marktwaarde van de verhuurde ruimten was. Aangezien deze steekproef van 43 bedrijfsruimten gelijk gespreid was over het gehele Franse grondgebied en een aanzienlijk onderdeel uitmaakte van het geheel van de bedrijfsruimten die Sécuripost tussen 1988 en 1992 van de Franse Posterijen huurde, is de Commissie van oordeel dat de Franse autoriteiten op bevredigende wijze hebben aangetoond dat de door Sécuripost aan de Franse Posterijen betaalde huur in overeenstemming was met de marktwaarde van de verhuurde ruimten en dit derhalve geen staatssteun heeft opgeleverd.

[7] Dit jaar is gekozen als referentie: zoals eerder gesteld heeft Sécuripost binnen zeer korte tijd na 1988 de bedrijfsruimten die zij huurden van de Franse Posterijen verlaten.

(52) Met betrekking tot het onderhoud van de voertuigen is de Commissie van oordeel dat de vergelijking met de RVI-tarieven adequaat is. Het RVI-netwerk is een referentie op de markt in termen van de omvang van het netwerk en de marktaandelen ([8]). De Commissie heeft een statistische vergelijking gemaakt van de tarieven die worden gehanteerd voor het onderhoud van de voertuigen door de SNAG en door RVI. Globaal, voor het gehele Franse grondgebied, liggen de tarieven over het algemeen zeer dicht bij elkaar: op nationaal niveau bedroeg het verschil gemiddeld nooit meer dan 4 % voor de onderzochte periode. Tussen 1988 en 1993 liggen twee gebruikte referentietarieven van de SNAG licht onder die van RVI, waarbij het verschil echter nooit groter is dan 1,5 %, en is het derde gehanteerde tarief daarentegen bij de SNAG iets hoger dan bij RVI (verschil van 1,65 %). Deze tariefverschillen zijn nagenoeg verwaarloosbaar en kleiner dan de geconstateerde statistische spreiding. De Commissie is derhalve van oordeel dat de facturering voor het onderhoud van de voertuigen van Sécuripost door de SNAG tegen marktprijzen heeft plaatsgevonden en, dientengevolge, geen elementen van staatssteun omvat.

(53) De Commissie is van oordeel dat de voorwaarden van de lening van 15 miljoen FRF conform de voorwaarden zijn die als normaal kunnen worden beschouwd voor de handelsbetrekkingen tussen een moedermaatschappij en een dochteronderneming die tot hetzelfde particuliere concern behoren. Het rentepercentage is zowel hoger dan de PIBOR-rente en de externe financieringskosten van Sofipost. Sécuripost heeft de houdstermaatschappij van de Franse Posterijen dus een marge betaald. Overigens behoort het desbetreffende percentage tot de hogere rentetarieven voor intraconcernleningen zoals blijkt uit de jaarverslagen van de financiële commissarissen voor 1989. De gedragingen van Sofipost zijn derhalve vergelijkbaar met die van een particulier investeerder in een markteconomie.

(54) Met betrekking tot de tarieven is de Commissie van oordeel dat de vergelijking met Casino de enige relevante is. Tot 1992 had Sécuripost geen andere klanten die vergelijkbaar waren met de Franse Posterijen in termen van de geografische spreiding van de vestigingen. Bovendien was de keuze voor de tarieven van 1993 een voorzichtige, omdat deze tarieven waren gestegen ten opzichte van de periode ervoor (1989-1992). Het gebruik van de tarieven van 1993 als uitgangspunt voor de vergelijking kon derhalve alleen maar leiden tot een accentuering van elk verschil tussen de door Sécuripost jegens de Franse Posterijen toegepaste tarieven en de marktprijzen tussen 1990 en 1993. De Commissie is van mening dat de vergelijkende berekeningen van de Franse autoriteiten, waarbij slechts een gedeelte van de vereisten in aanmerking wordt genomen, heeft aangetoond dat de tarieven die Sécuripost tussen 1990 en 1993 aan de moedermaatschappij in rekening bracht, niet buitensporig waren, maar vergelijkbaar met de tarieven voor andere klanten, zeker gezien genoemde vereisten. De door de Franse Posterijen opgelegde vereisten en de daarmee corresponderende tarieven leverden een lagere dagopbrengst per transportwagen op dan bij Casino het geval was.

De analyse van de tarieven die Sécuripost tussen 1990 en 1992 aan andere klanten dan Casino in rekening bracht, bevestigt eveneens dat de tarieven voor de Franse Posterijen niet buitensporig waren: gebleken is immers dat, bij een vergelijkbare geografische spreiding, het tarief voor de Franse Posterijen in de periode 1990-1992 gemiddeld slechts 0,4 % boven het tarief voor de andere klanten lag. Sécuripost heeft dus geen enkele vorm van staatssteun ontvangen middels de facturering aan de Franse Posterijen tussen mei 1990 en 1993.

(55) In de periode 1987-1989 was de omzet van Sécuripost niet voor een significant deel afkomstig van andere klanten dan de Franse Posterijen en de Franse autoriteiten hebben geen informatie kunnen verstrekken die een vergelijking tussen de marktprijzen en de aan de Franse Posterijen in rekening gebrachte tarieven mogelijk maakt. Niettemin heeft de Commissie, op basis van de door de Franse autoriteiten meegedeelde tarieven voor andere klanten dan de Franse Posterijen voor de periode 1990-1992, een extrapolatie gemaakt van de markttarieven in de periode 1987-1989: dit levert, bij een gelijke geografische spreiding van de vestigingen als de Franse Posterijen, een markttarief op van circa 248 FRF. Dit geschatte tarief is niet rechtstreeks vergelijkbaar met het tarief dat Sécuripost de Franse Posterijen factureerde, omdat het gaat om een extrapolatie op basis van de tarieven die tussen 1990 en 1992 werden toegepast voor klanten met een minder omvangrijke geografische spreiding als de Franse Posterijen. Omdat dit geschatte tarief bovendien het resultaat is van een extrapolatie van de marktprijzen over de periode 1987-1989 op basis van de tarieven die Sécuripost andere klanten dan de Franse Posterijen tussen 1990 en 1992 in rekening bracht, is de analyse van de jaarlijkse verschillen tussen dit geëxtrapoleerde tarief en het voor de Franse Posterijen gehanteerde tarief niet relevant: alleen de analyse van het gemiddelde verschil, geconstateerd voor de periode 1987-1992 tussen het (effectieve of geëxtrapoleerde) tarief voor de andere klanten dan de Franse Posterijen en de tarieven voor de Franse Posterijen kan een geldige conclusie opleveren. Het gemiddelde verschil in de periode 1987-1992 tussen de (geëxtrapoleerde of effectieve) tarieven die Sécuripost aan andere klanten dan de Franse Posterijen in rekening bracht en de tarieven die aan de Franse Posterijen werden gefactureerd, bedroeg circa 5 %. Gelet op de specifieke vereisten waaraan in het geval van de Franse Posterijen moest worden voldoen, is dit verschil niet buitensporig: de Commissie is derhalve van oordeel dat het niveau van de tarieven die Sécuripost tussen 1987 en 1989 aan de Franse Posterijen in rekening heeft gebracht, niet heeft geleid tot staatssteun,

HEEFT DE VOLGENDE BESCHIKKING GEGEVEN:

Artikel 1

De maatregelen ten aanzien van Sécuripost zoals bedoeld in het besluit tot inleiding van de procedure ([9]), te weten dat detachering van ambtenaren van de Franse Posterijen bij

([8]) Zie de statistieken over 1992 van het Syndicat des constructeurs français d'automobiles, DAFSA-studie van april 1994 en het tijdschrift „Transport Magazine" van juli 1996.

([9]) PB C 311 van 22.10.1996, blz. 12.

Sécuripost, het niet betalen door Sécuripost van bijdragen aan de werkloosheidsfondsen, de terbeschikkingstelling van bedrijfsruimten van de Franse Posterijen aan Sécuripost, het onderhoud van de voertuigen van Sécuripost door de Service National des Ateliers et Garages des PTT (SNAG), de toekenning van een voorschot van 15 miljoen FRF door Sofipost (de houdstermaatschappij van de Franse Posterijen) aan Sécuripost voor 1989 en de door Sécuripost jegens de Franse Posterijen gehanteerde tarieven vormen geen staatssteun in de zin van artikel 87, lid 1, van het Verdrag.

Artikel 2

De onderhavige beschikking is gericht tot de Franse Republiek.

Gedaan te Brussel, 20 juli 1999.

Voor de Commissie
Monika WULF-MATHIES
Lid van de Commissie